नायब सुब्बा — तृतीय पत्र (राजस्व समूह)

Nayab Subba — Third Paper (Revenue Group)

विषय: सेवा सम्बन्धी कार्यज्ञान

पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	समय	प्रश्न संख्या
100	40	2 घण्टा 30 मिनेट	17
14 छोटा प्रश्न × 5 अंक र 3 लामा प्रश्न × 10 अंक			

यो प्रश्नपत्र लोक सेवा आयोगको 2083 सालको परीक्षा ढाँचा (पूर्णाङ्क, समय, प्रश्न संख्या र खण्ड विभाजन) मा आधारित रहेर **Loksewa Pathsala** ले तयार पारेको मौलिक अभ्यास (मोडल) प्रश्नपत्र हो। यो आयोगको आधिकारिक प्रश्नपत्र होइन। This is an original practice paper prepared by Loksewa Pathsala on the 2083 exam pattern; it is not an official Lok Sewa Aayog question paper.

निर्देशन:

1. सबै प्रश्नको उत्तर दिनुहोस्। प्रत्येक प्रश्नको अंकभार प्रश्नको दायाँतिर दिइएको छ।
2. उत्तर नेपाली वा अंग्रेजी वा दुवै भाषामा लेख्न सकिनेछ।
3. प्रश्नको अंकभार अनुसार उत्तरको लम्बाइ मिलाउनुहोस्; बुँदागत र उदाहरणसहित लेख्नु राम्रो हुन्छ।

खण्ड क: अर्थतन्त्र र वित्त नीति — 35 अंक

1. वित्त नीतिका उद्देश्यहरू लेख्नुहोस्। **5**

2. मौद्रिक नीति र वित्त नीतिबीच फरक लेख्नुहोस्। **5**

3. बजेट घाटा पूर्ति गर्ने स्रोतहरू उल्लेख गर्नुहोस्। **5**

4. नेपालको व्यापार घाटाका कारणहरू लेख्नुहोस्। **5**

5. आर्थिक वृद्धि र आर्थिक विकासबीच भिन्नता लेख्नुहोस्। **5**

6. संघीय प्रणालीमा वित्तीय संघीयताको अवधारणा प्रस्ट पार्दै राजस्व बाँडफाँटका आधार र चुनौतीहरू विश्लेषण गर्नुहोस्। **10**

खण्ड ख: राजस्व प्रशासन र कर कानून — 35 अंक

7. मूल्य अभिवृद्धि करका विशेषताहरू लेख्नुहोस्। **5**

8. आयकरमा 'बासिन्दा व्यक्ति' को अवधारणा प्रस्ट पार्नुहोस्। **5**

9. स्थायी लेखा नम्बर (PAN) को महत्त्व लेख्नुहोस्। **5**

10. स्वयं कर निर्धारण प्रणाली भनेको के हो? **5**

11. कर छली रोक्ने उपायहरू उल्लेख गर्नुहोस्। **5**

12. नेपालको राजस्व प्रशासनका समस्याहरू उल्लेख गर्दै करदातामैत्री राजस्व प्रशासनका लागि सुधारका उपायहरू विश्लेषण गर्नुहोस्। **10**

खण्ड ग: राजस्व संरचना र वित्तीय क्षेत्र — 30 अंक

13. नेपालको राजस्व संरचनामा अप्रत्यक्ष करको हिस्सा बढी हुनुका कारणहरू लेख्नुहोस्। **5**

14. भन्सार महसुलका उद्देश्यहरू लेख्नुहोस्। **5**

15. गैरकर राजस्वका स्रोतहरू उल्लेख गर्नुहोस्। **5**

16. वित्तीय समावेशिताको महत्त्व लेख्नुहोस्। **5**

17. नेपालको वित्तीय क्षेत्रको स्थिरताका लागि नेपाल राष्ट्र बैंकको भूमिका उल्लेख गर्दै राजस्व परिचालन र वित्तीय क्षेत्रबीचको सम्बन्ध व्याख्या गर्नुहोस्। **10**

— शुभकामना —

Loksewa Pathsala

उत्तर लेख्दा समेट्नुपर्ने मुख्य बुँदाहरू (आत्ममूल्याङ्कनका लागि)

यी संकेतले राम्रो उत्तरमा के–के समेट्नुपर्छ भन्ने देखाउँछन्; पूर्ण उत्तर आफ्नै शब्दमा लेख्नुहोस्।

1. आर्थिक स्थिरता, वृद्धि, रोजगारी, आयको पुनर्वितरण, मूल्य स्थिरता।

2. राष्ट्र बैंक बनाम सरकार; ब्याज, तरलता बनाम कर र खर्च।

3. आन्तरिक ऋण, वैदेशिक ऋण र अनुदान, नगद मौज्दात।

4. न्यून उत्पादन, आयात निर्भरता, कमजोर प्रतिस्पर्धा, उपभोगमुखी रेमिट्यान्स।

5. उत्पादन वृद्धि बनाम जीवनस्तर, संरचना र गुणात्मक परिवर्तन।

6. कर अधिकार, अनुदान (वित्तीय समानीकरण, सशर्त, समपूरक, विशेष), राजस्व बाँडफाँट; क्षमता, समन्वय, निर्भरता।

7. बहुबिन्दु कर, कर कट्टी (इनपुट क्रेडिट), उपभोगमा आधारित।

8. नेपालमा बसोबास वा तोकिएको अवधि बसेको व्यक्ति; विश्वव्यापी आयमा कर।

9. करदाता पहिचान, कारोबारको अभिलेख, कर आधार विस्तार।

10. करदाता आफैंले आय र कर गणना गरी विवरण बुझाउने, कार्यालयले जाँच गर्ने।

11. विद्युतीय बिलिङ, कर परीक्षण, सूचना आदानप्रदान, कडा दण्ड, सचेतना।

12. साँघुरो कर आधार, अनौपचारिक अर्थतन्त्र, जटिल प्रक्रिया; अनलाइन सेवा, सरल कानून, जोखिममा आधारित परीक्षण।

13. आयात निर्भर अर्थतन्त्र, संकलन सजिलो, न्यून प्रत्यक्ष कर आधार।

14. राजस्व संकलन, स्वदेशी उद्योग संरक्षण, व्यापार नियमन।

15. शुल्क, दस्तुर, लाभांश, रोयल्टी, दण्ड–जरिवाना।

16. बचत, कर्जा पहुँच, डिजिटल भुक्तानी, गरिबी न्यूनीकरण।

17. नियमन, सुपरिवेक्षण, तरलता व्यवस्थापन; बैंकिङ कारोबारले कर आधार विस्तार, औपचारिक अर्थतन्त्र।

Loksewa Pathsala